«يولدز»

يكشنبه، سهشنبه و پنجشنبه كونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ايدلور، ملى جريدهٔ تركيه‌در.

بهاسى: بر سنه اوچون دورت صوم، آلتى آى اوچون ايكى صوم، اوچ آى اوچون بر صوم ۳۰ تيين‌در. آدرس آلماشدرو ۲۸ تيين.

اداره‌سى بچه‌ن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ۱۹ نچى نومرده‌در.

يولدز

بيشنچى سنه

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ".
Russie, Kazan, redaction „Julduz".
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748.

رشديه برنچى ايكنچى صنفلرده اوقتو اوچون

مكتبده ملى ادبيات درسلرى

باصلوب چقدى. شاعر عبدالله افندى توقايف طرفندن ترتيب ايدلوب همه مشهور شاعر ومحررلرمزنك اثرلرندن ايك گوزل اورنلرى آلنوب يازلمشدر.

زور قولده ۱۵۲ بيت يخشى كاغذده، برملب ۵۰ تيين پوچته ايله ۶۰ تيين

ناشرلرگه آدرس: Казань „Маарифъ"

روسيه‌ده باصلغان ادبيات جديدهٔ مليه هم مكتب ودرس كتابلرينك مفصل جدولينى بلورگه تله‌سه‌گز صباح كتبخانه‌سينك

مكمل ومفصل **اسامى كتبى** نى صوراتوب آلگز!

ادبيات جديده تاريخينه براساس بولغان بو اسامى كتب نى قولگزده توشوروب قالگز!

آدريسى معلوم ايتلگان كشيلرگه بوش كوندرلور

آدريس: Казань „Сабахъ"

۱۹۱۱ نچى يلغه كاليندارلر صاتولا باشلادى.

اورطه قولده، به‌يره‌ملر قزل بوياولى قالايلى ۴۰ تيين، پوچته ايله ۵۰ تيين
اورطه قولده، به‌يره‌ملر قزل بوياولى قالايسز ۲۵ « « ۳۳ «
اورطه قولده، به‌يره‌ملر قارا بوياولى قالايسز ۲۰ « « ۲۸ «
زور قولده، به‌يره‌ملر قارا بوياولى قالايسز ۳۰ « « ۴۰ «

روسچه كاليندارلر تورلى قولده ۱۵-۳۰، پوچته ايله ۲۱-۴۰ تيينگه قدر. اوشبو كاليندارلرنى بيك اعلا قاترغالر ايله حاضرله‌دك. بهالرى: اورطه قولغه ۱۲ تيين، زور قولغه ۲۰ تيين آرتق (يوقاريده كورسه‌تلگان حقلردن). كوبله‌ب آلدروچيلرغه اسكيدكه زادانكه‌سز كاليندار يبه‌رلى!

مراجعت اوچون آدريس: г. Казань, Книгоиздательству „ГАСРЪ"

مدرس، امام وشاكردان افنديلر دقتنه!

مصر واستانبولدن كليتلى صورتده كتابلر كيلدى.

تفسير، حديث، فقه كبى علوم دينيه‌گه، اغانى، ديوان متنبى، ديوان خماسه كبى علوم ادبيه وعربيه‌گه قاموس اعلام، قاموس تركى وكشف الظنون كبى تاريخ واينسيقلوپيديگه، موعظه، فلسفه واحكام عدليه‌گه ولغتكه متعلق كتابلرنك اڭ منتخبلرى‌گنه كيترلدى بها غايت معتدلدر. تيز آره‌ده مفصل اسامى كتبده نشر ايتلور.

آدريس: казань „Юлъ"

دالا ولايتنده ياڭى بر اش!!!

«ياردم» كتبخانه‌سى

بو يل ۱۵ نچى اوكته‌بردن سيمى شهرنده «ياردم» اسمنده كتاب ماگازينى آچلدى. كيبتمزده مكتب ومدرسه‌لرگه لازم بولغان عربى، فارسى وتركى كتابلرى تلمزده بولغان ادبياتلرنك همه‌سى بار. بوندن باشقه كانتور وكانسه‌لريه‌گه كيره‌كلى اسبابلر، بوخغالتيريه كنه‌گه‌لرى ومكتبلر اوچون لازم بولغان همه نرسه‌لر بولادر.

ماگازينمزده كچره‌ك برمطبعه آتديلينيه‌سى آچلوب تاتار وروس حرفلرى برله باصار اوچون هرتورلى زاكازلر قبول ايتله.

مالّلارنك بهالرى ممكن قدر آرزان طوتلوب كتابلرنى قزان بهاسينه صاتارغه خصوصى اجتهاد قيلونا.

آدرس: Семипалатинскъ книж магазинъ „Ярдамъ".

برادران كريموفلر تجارتخانه‌سى

قزانده، اوفاده هم اورنبورغده

صباحلك قيش كيچه‌لرى اكلنجه‌سى مصور	۱ صوم –	
آلماسپاره	۱ «	۲۰ تيين
عربه ايله دور عالم	۱ «	۵۰ «
خيوه سياحت نامه‌سى	۲ «	
اسرار هند	۱ «	۲۰ «
تيبت طاغلارنده	۲ «	
خارق العاده سياحت	۱ «	

Казанъ, Уфа, Оренбургъ: Бр. КАРИМОВЫМЪ.

كتاب سوداسى

مينزه‌له يارمينكاسنده

شمس الدين حسينف

ورثه‌سينك قزان ره‌تنده – اوتكان سنه سودا ايتدكمز اورنده. بو سنه‌ده سودامز بولاچق، هرتورلى مصر واستامبول باصمه‌سى هم اوز حراجتمز ايله باصدرلغان درس هم مكتبكه دائر كتابلر، ۱۹۱۱ نچى سنه‌يه مخصوص زور وكچكنه قطعه‌ده ديوارى كاليندارلر حسن خط تعليم اوچون قاعده‌گه بنا يازلمش ۱ نچى هم ۲ نچى نوميره حسن خط دفترلرى ومونڭدن باشقه افاده‌لى كتابلر هرقايوسى كتبخانه‌مزده موجوددر. موندن ماغدا چالمه – پوطالر صاتلا.

احترام ايله: حسينف ورثه‌لرى، قزان

Книжный магазинъ Н-ки. Хусаинова Казань, Сѣнная.

ايليكترو تياتر

«سڤيت»

مسكاوسكى اورامده، اشچيغلوف يورطنده

سيانس هر كون كيچ ۵ ساعتده باشلانا هر كارتينه‌لرنك اسملرى ايكو انده مسلمانچه كورسه‌تله‌چكدر.

۲۶ ديكابردن ۲۹ نچى ديكابرگه‌چه كورسه‌تله‌چك كارتينالر:

۱) نچى آتديلينيه‌ده: مانوكوده قورقنچ يولر (كورنش) ياقندن كوروچى ڤيلا سه پيديست (كولكى). ۲ نچى هم ۳ نچى آتديلينيه‌ده: مارفا پوصاد نيتسا بيك قايغولى تأريخى كارتينا. ۴ نچى آتديلينيه‌ده: ايكى آنگليچان آراسنده يودرق صوغشى كوره‌ش. كاميلو صاموزڤانيس (كولكى).

كارتينه‌لر دوشنبه وپنجشنبه كونلرده آلماشنادر.

آنتراكت وقتلرنده هم سيانس وقتنده بيش كشيدن مركب استرونى آركيستر هرتورلى مسلمان كويلرى اويناياچقدر.

يولدز

نك آلتنچى سنهٔ دواميه‌سى اولان ۱۹۱۱ نچى يل اوچون مشترى قبول ايدله‌در. هم بريولى دورت صوم يبه‌روب بريللق مشترى بولوب يازلغان كشيلرگه „روستان" اسملى اصول جديده ايله روس تلى اويره‌ته طورغان زور بر كتاب هديه ايدله‌چكدر. ۱۹۱۱ نچى يلغه بريللق مشترى بولوب يازلغان كشيلرگه ديكه بر آينده گازيته بوش يبه‌رلور.

روسيه‌ده‌گى هر بر پوچته خانه‌لرده «يولدز» گازيته‌سينه مشترى قبول ايدله‌در. «يولدز» گازيته‌سينه يازلو اراده‌سنده بولغان كشيلرگه آقچه‌لرن پوچته‌خانه‌گه كرتوب بيرب اوزلرى‌نك آدرسلرن يازدرب كڤيتانسيه آلورغه ممكندر. ۱۹۱۱ نچى يل باشنده مدتلرى طولا طورغان مشتريلرنك، گازيته طوقتاوسز بارسون اوچون آقچه‌لرن آلدانراق يبه‌رولرى رجا ايدله‌در. چونكه ياڭا يل آلدندن بر نيچه‌مك آلوچيلرنك آدريسلرى برو قتده اداره‌گه كيلوب اويلگانلكدن پوچته‌دن آلو، دفترگه يازو هم آدريسلرنى باصدرو اوچون بر نيچه كون وقت اوزادر.

«يولدز» نك برسنه‌لگى دورت صوم، آلتى آيلغى ايكى صوم اوچ آيلغى بر صوم ۲۰ تيين‌در. بر صومغنه يبه‌رگان كشيلرگه گازيته ايكى آيغنه كوندريلور.

تش طبيبى Ал. М. Бурляндъ

آليكساندر ماركوڤيچ بورله‌ند آورولرنى هر كون ۹ دن ۴ كه قدر قبول ايته. نيخڤينسكى هم پچه‌ن بازارى اوراملرى چاتنده برادران كريمفلر يورطنده

مسلمانلرده ترقى.

«ترجمان» رفيقمزنك محرر وناشرى اسماعيل بك غصپرينسكى جنابلرى اوتوز سنه‌دن بيرلى ملت خدمتنده دوام ايتمكده‌در. روسيه مسلمانلرنده بولغان كيمچيلكلرنى ايڭ الڭ كوروچى وكوروب عالمگه فاش قيلوچى اول محترم اوزى گنه‌در ديلسه، آرتق مبالغه بولماس.

بك افندى ترجماننك ۵۱ نچى نومرنده كيچكان اوتوز يل اچنده بولغان تبدلات حقنده اوشبو سوزلرنى يازا:

اوتوز سنه مقدم روسيه مسلمانلرينك اوز تللرنده دورت بيش كتابدن آرتق اثر يوق ايدى، حاضر مڭدن زياده فنى، ادبى، اخلاقى، علمى ودرسى كتابلر ميدانغه كيلديلر.

اوّلده بزنك توركى تلينه ادبى بر تل ديب قارالمى ايدى، حاضرده دوماده ادبى لسانلر ايله برجمله‌دن صانالوب مكتبلرده تعليم حقوقى بيرلدى.

اوتوز يل مقدم مسلمان اداره‌سنده بر مطبعه‌ده يوق ايدى. حاضرده تورلى شهرلرده ۱۷۵ دانه مطبعهٔ اسلاميه‌مز بولدى.

كتابچيلرمز هيچ بوق حكمنده ايديلر، قرآن وعربى اثرلر باشقهماللر آراسنده غنه صاتلوب يورتله ايدى، بوكونده روسيه‌ده اوتوز قدر اسلام كتبخانه‌لرى موجوددر.

روسيه‌ده توركيچه هيچ بر گازيته يوق ايدى، حاضر ترجمان، نور، يولدز، بيان الحق، وقت، ايدل، برهان ترقى، كونش، صدا، نجات، كبى گازيته‌لر وشورا، اقتصاد، فيوضات وينه دخى دين ومعيشت كبى مجموعه‌لرمز، مثلا نصرالدين ويالط يولط كبى كولكيلرمز ملتمزنك سياسى، اجتماعى وادبى اشلرينه چالشمقده درلر.

مجسم درسلر حكمنده اولان تياترنك اسمى ده يوق ايدى. بوكونده الوغ شهرلرنك همه‌سنده توركيچه تياترلر اويناالوب لسان ادبييمز وشعار مليلرمزنك اونوتلماوينه خدمت ايتمكده‌درلر.

اوتوز سنه مقدم روسچه اوقو، فن وهنر اويره‌نو گناه صانالا ايدى. بوكونده اورتا مكتبلرده بر نيچه مڭ وعاليلرنده بر نيچه يوز مسلمان يكتلر تحصيل علوم قيلمقده‌درلر.

اوّلده دورت بيش يل اوقوميچى يازو طانوغان كشى يوق ايدى. شول سببدن يازو بلوچى يوزگه بردن آرتق كيلمى ايدى. حاضرده بوتون روسيه‌ده (اون، اون بيش مڭ محله‌ده) عموما اوقيلر. بر يل اچنده كوب ييرده ياز وطانيلر. ترتيبكه صالنغان مكتبلر بر ايكى مڭگه طولدى؛ قز بالالرغه مخصوص مكتبلر آچلدى.

اوتوز يل الك مذاكره مجلسرى چاى خانه وقهوه خانه‌لردن وبوزا خانه‌لردن گنه عبارت ايدى. بوكونده آلتمش قدر خيرى وادبى تورلى جمعيت وكلوبلرمز آنك اوستينه بيك كوب قرائتخانه‌لرمز واردر.

اوّلده خلقده مجلسلرده محله وكورشى قولان غيبتندن باشقه سوزلر سويله‌نمى ايدى. حاضرده هر ييرده قزاندن، كافكازدن، قريمدن وتركستاندن وغير ديار اسلامدن وتورلى ممالك احوالندن بحث ومطالعه ايته‌لر.

زمان سابقده روسيه مسلمانلرينك بارلغندن يوقلغندن عالمنك خبرى يوق ايدى. چونكه مدنيتمز اولماديغندن ثمره‌سى هيچ بر طرفقه كورنمى ايدى: بو زمانده ايسه، كورندك يا كورديلر. گرچه بز شاقنى ايسكى بر ملت ايسه‌كده، ياڭا وپاده بزنى ياڭا بر ملت صانيلر. بزنك حال واستقبالمزنى تيكشره‌لر.

ايشته بونلرنك همه‌سى تدنى وانقراض علامتى توگل، ترقى واقبال اماره‌سيدرلر.

لكن بونلر بارده ترقيات ظاهريه‌درلر. حقيقى ترقى اوچون دخى كوب طرشولازمدر.

ايران اشلرى.

برنچى اوكته‌بر كوننى آنگليه حكومتى ايران حكومتينه بر نوتا بيرگان وبو نوتاسنده ايراننك جنوب طرفلرنده‌غى سودا وتجارت يوللرنده‌غى طالاولرنى اوترشلرنى بتروني طلب قيلغان ايدى. اگرده اوچ آى اچنده اول طرفلرنى ترتيبكه صالوب يتكره آلماسه اول تقديرده آنگليه چيتدن اوز آفيتسه‌رلرن كيتروب، ايران حكومتى حسابينه صاقچيلر يالّاب مذكور يوللرنى صاقلاتاچغن بيان قيلغان ايدى. آنگليه‌نك بو طلبلرى ايران وتركيه‌ده كوب طاوشلر چغوغه سبب بولدى. تركيه‌ده‌گى ايرانيلر آنگليه‌نك بواشينه قارشى پروتيستلر بيرديلر. «آنگليه بزنك داخلى اشلرمزگه قاتشوب، حقوقمزغه تجاوز قيلمقچى بولا، آنگليه بزنك مملكتمزنى اوزينه قاراتماقچى بولا. بز بوڭا راضى توگلمز» ديديلر. ايران حكومتى ده اوز طرفندن تورليچه جوابلر بيرب قارادى. «ايراننك جنوبنده ترتيبلر ياصاوغه ايران طوپراغنده روسيه عسكرلرينك بولووى اوڭغايسزلق قيلا» ديب جوابلر بيردى. آنگليه ايراننك بو جوابلرى ايله‌گنه قناعتله‌نوب قالمادى. همانده اوزينك طلبلرنده اصرار قيلدى. نهايت اينده بو اوچ آى مدت اوزوب كيتدى. بر نيچه كوندن اگرده اوزى طلب قيلغان تدبيرلر قيلنماسه آنگليه‌گه اشكه باشلارغه وقت ييتدى. اوشبو مدت ياقنلاشقانلقدن بولسه كيره‌ك اوشبو كونلرده ايران حكومتى آنگليه‌گه ينه‌دن بر جواب نوتاسى بيردى. بو نوتاده ايران حكومتى جنوبده تورلى ترتيبلر ياصاغانلغن بيان ايته. ايران حكومتى جنوبى ولايتلرگه ياڭا گينيرال گوبيرناتور تعيين ايتكان. بوشيردن شيرازغه باراطورغان يولغه ۳۸۰ كشيدن عبارت بر عسكرى فرقه كوندرگان. بو فرقه مذكور يولده‌غى ترتيبسزلكلرنى تمام بتروب اول يوللرنى طنچلاندرغان. اصفهانغه‌ده اوچ طوب ايله بر فرقه عسكر كوندرگان. اگرده ايران حكومتى چيتدن قرضغه آقچه آلورغه موفق

بولسه اول آنچه‌نڭ ده اکثرن مملکتکه ترتیب هم طنچلق کرتو اشلرینه صرف قیلاچق. هم شولوق مقصدقه خدمت ایتو اوچون تیزدن چیت مملکتلردن آفیتسه‌رلر دعوت ایدوب ژاندارمالر فرقه‌سی تأسیس ایته‌رگه شروع ایته‌چك. شونڭ ایله برگه ایران حکومتی اوزینڭ نوتاسنده ینه‌ده ایران حکومتینه مملکتنی ترتیبکه صالورغه ایران طوپراغنده روسیه عسکرینڭ بولووی اوڭغایسزلق قیلغانلغن بیان ایته.

اوشبو نوتا مناسبتی ایله «ناۋوی ۋریمه» گازیته‌سی اوشبو سوزلرنی یازا:

ایرانڭ بو صوڭغی سوزلری‌ده نی قدر اوزون بولسه‌ده معنا جهتندن بیك قسقه. ایران حکومتی فقط بر یول بوینده‌غنه ترتیبلر یاصارغه موفق بولغان، باشقه یوللرده ترتیب یاصاو اوچون شمال طرفنده‌غی اوچ نقطه‌ده روس عسکری فرقه‌لرینڭ بولووی اوڭغایسزلق قیلا. نی اوچون بو اوڭغایسز- لق قیلاده، نی اوچون شیراز هم بو شیر یوللرنده اوڭغایسزلق قیلماغان. نوتاده بو حقده هیچ بر تفصیلات یوق. خارجیه وزیری نواب حسین قلی خانڭ روسیه طرفینه اوق آتوایله خدمتی تمام بولغان- لقدن، ایندی اشله‌سی اشی بتکان شیکللی استعفا قیلدی. سابق وزیرنڭ بو صوڭغی جوابلری ایله‌گنه آنگلیه‌نڭ قناعتله نوب قالووی بیك شیکلیدر، آنلر اوچون قوری سوزگنه کفایه قیلمی. نواب حسین قلی خان اورنینه وزیرلککه محتشم السلطنه تعیین ایدله‌چك دیلر. بو کشی بو کونگه قدر ده اسمی معلوم بر ذاتدر. محتشم السلطنه اوّلده خارجیه وزیرینڭ معاونی بولوب طورغان ایدی. صوڭندن اورمیه گوبیرنا- تورلغینه تعیین ایدلدی، اول کشی والی بولوب طورغان زماننده کامل اشسزلك ایله شهرت کسب ایتدی. اوز کوز آلدنده اوزینڭ سرایی قارشیسنده بولغان ترتیبسز- لکلرگه‌ده کامل راحت قلب ایله قاراب طور- دی. شول کشی والی بولوب طورغان زمانلرده ترکیه عسکرلری ایران طوپراقلرن قوللرینه آلدیلر. بو آنلرغه قارشی هیچ بر آغز آچمیچی قالدی. اول زمانلرده روسیه طر- فندن اورمیه‌ده ترتیبلرنی صاقلاو حقنده بولغان طلبلرغه‌ده هیچ التفات قیلمادی. صوڭره بو کشی عدلیه وزارتینه تعیین ایدلدی. آنده‌ده هیچ بر تورلی معنا چغارا آلمادی. ایندی حاضر خارجیه وزارتینه تعیین ایدله‌چك، لکن آنده‌ده هیچ بر تورلی اش چغارا آلور دیب امید ایتوب بولمی.

برملانڭ زاری.

ای ورثة الانبیاء لقبی ایلان ملقب ملالر واماملر! بزنڭ ملت اوچون لازم وکرك بولمز وارمی وباکه یوقمی، بزنڭ ملتکه لازم وکرك بولمز اولمسه نه اوچون بز آنلرنی طغزلاب ومشقت‌لب کسب لرمزدن چیگلوب آنلرنی صاقلاب یاتامز؟ آنلر اوچون لز ومز اولماغاچ بزده کندی حاجتلرمزه چیکلیك آنلر اوچون ایته طورغان خدمتلرمز آلار- نڭ اوزلرینه قالسون. آلارده قرغزلر کبی بالالرینه اوزلرینه اوزلری اسم ویروب آقبای‌ده قارابای وصووق بای قوشسون لرده نادان میشرلر کبی میناقده قوساق صیقوق‌ده خیروق چه‌بی ده‌ته پی کبی اسملر ویروب بترسنلر.

اگر ملت اوچون بزنڭ لازم وکرك بولمز اوله طورغان اولسه بزنی امامتکه نصب قیلدقلری وقت نه اوچون بز اوزمزنڭ خدمتمز اوچون اجر تقدیر قیلدرمیچه آلر- غه امامتنی قبول قیلامز! یاکی غوبیرنسکی پراۋلینیه بولرغه ملانی تربیه قیلورغه عهد ویره‌سزمی دیوسؤال قیلدغنده بولارنڭ تربیه‌گه عهد ویروب بیعت ویردکلرنی برنه یقکز درکه نه اوچون حکومتکه مراجعت قیلمی‌مز؟ نه اوچون بز (واوفوا بالعهدان العهدکان مسئولا) آیة کریمه‌سنڭ گی مسئو لیتدن بحث قیلمی‌مز؟ نه اوچون بز (من لا عهدله لا ایمان‌له) حدیثنی کوستروب آلارنی عهدلرنی وفا قیلورغه چاقرا بلمی‌مز؟ نه اوچون بز اوز حقمزده‌غی (لیس للانسان الاماسعی) آیتنی فهملی‌مز؟ افندیلر پاپاس وکشیش افندیلر سزنڭ کبی بوتنلی بوش خدمت قیلماسه لرده آلارده جیقشمه‌گه‌ن حق لرنی خزینه‌دن طلب قیلدیلر.

غزیته‌لرنڭ خبرینه کوره هم مقصودلرنه‌ده نائل اولدیلر. افندیلر ئلله‌سز اوز حقکزنی هیچ صوراماساغزده ملت اوزی اویلاب طابارده بزنڭ حقمزنی اداقیلورلر الی دیو فهملب طوراسزمی؟ خیر افندیلر، بواشلر سزنڭ حقکزده ملت طرفندن کوتلمی‌ده فکر- لنمی‌ده. چونکه آلارسزنی خدمتڭ دیوبڭ بلمیلر، اگر ملتمز سزنی خدمتڭ دیو بلسه ایدی برگنه وقت اولسون سزنڭ خدمتکزنی آغزغه آلوب سویله‌ر ایدی. مثلا مسلمان غزیته‌لرینڭ نشر ایتله باشلاونینه‌ده بش سنه‌لر اولدی. سزنڭ خدمتکز ذکر ایتلو شویله طورسون سزنڭ حقکزده سوگودن باشقه بر نرسه کورنمدی. دمی دومانڭ دورتنچی سنه دوامی مدتنده مسلمان دیپوتاتلاردن برگنه کره اولسه‌ده، سزنڭ معاشکز حقنده قایغرتوب بر سوز سویله‌نور ایدی شمدیکه قدرلی بولار برسیده اولمادی هم اولماس؛ دنیاده بر قاراولچی یارمی سزنڭ کبی عوض سز برگنه آی قاراولچیلق قیلسون. وبر کنوچی وارمی برگنه آی آنچه‌سز کتو کوتسون. وبر تگوچی وارمی بلا بدل برگنه کیم تکسون وبر چاباناچی موژیق وارمی سزنڭ کبی بلابدل بر آدمگه چاباناطوغوب بیرسون. الحاصل هیچ بر خدمت یوق دنیاده آنچه‌سز خدمت ایدلسون. الا بدل سز خدمت اولدی ایسه، ملالق وامامت خدمتیدر. نه ئمرلی ذلت ونه قدرلی عارلك درکه حاضر اوزمزدن ضیالی وضیاسزلر برابر کولوب مرتبه‌مزنڭ قدری قالمادی. معلملر اوزلرینڭ دورت بیش آی خدمت- لری اوچون اجر تقدیر قیلدر دیلر اما بز ایسه‌ك عمرمزنڭ بارنه خدمت ایتوبڭ ملتمز- دن حقمزنی صوری بلمیمز. بومی انسانلق؟ یا امام افندیلر، اگر بزنڭ ملتمز اوچون ضرورتمز اولسه، بزگه خدمتمز اوچون اجر تقدیر قیلسونلر. اگر ضروریرمز اولماسه بزنی خدمتکه دیو آلماسونلر.

ملا محمد بن ملا محمد ولی باغدانی آدمی.

خارجی خبرلر

ترکیه. بو کونلرده ترکیه پارلامینتنڭ صول دیپوتاتلرنڭ سینوپ دیپوتاتی رضا نورنی اوچ آیدن آرتغراق حبسخانه‌ده یاووب طوتو حقنده باب عالیگه یاصاغان زاپر وصلری مذاکره‌گه قویلدی. رضا نور ایله برگه یاشرن جمعیتکه کروده متهم بولوب، باریسی ۶۰ قدر کشی حبسکه آلنغان ایکان. آنلرنڭ دیپوتاتدن باشقه‌لری تورلیسی تورلی جزاغه حکم قیلنغانلر. صول دیپوتاتلر بو اشنی تیکشرو اوچون، پارلامینت طرفندن بر تیکشرو کامیسیه‌سی صایلاونی طلب قیلدیلر. بو مسئله آندن الك کنج ترکلر کابینتنده مذاکره‌گه قویلغان وقنده باش وزیر حقی پاشا تیکشرو کامیسیه‌سی صایلانسه اورنندن استعفا قیلاچغن اعلام ایتکان ایکان. اوشبو سببدن کنج ترکلرنڭ کوبسی حکومت یاغنده بولدیلر. صوللردن لطفی فکری بك بو حقده حکومت مأمورلرینڭ قیلغان معامله‌لرن انتقاد قیلوب، نطق سویله‌دی. «مأمورلرنڭ بعضلری مذکور کشیلرگه عیبلرن اقرار قیلدرو مقصودی ایله ته‌ن جزاسی بیرگانلر. قایسیلرینڭ تشلرن صوورغانلر وبعضلرینڭ طرناقلرن قوبتاروب آلغانلر. شونڭ اوچون بو اشنی تفتیشسز قالدرورغه یارامی» دیدی.

حقی پاشا آنگا جواب بیروب، پارلامینت اعضالرینڭ کوبره‌گی حکومتکه انابت قیلغاچ کامیسیه صایلاونڭ لزومی یوق، دیدی. صوڭره ۷۳ طاوشقه قارشی ۹۶ طاوش ایله تیکشرو کامیسیه‌سی صایلاو مسئله‌سی رد ایتلدی.

«طنین» گازیته‌سینڭ یازووینه قاراغانده بو کونلرده بلغاریه‌نڭ پایتختی صوفیه شهرنده ترکیه‌نڭ سفارتخانه‌سندن مهم کاغزلر اوغرلانغان. سفارتخانه‌نڭ کانسه‌له‌ریه‌سی بولغان اوینڭ آستنده بر بلغار عائله‌سی طورمقده ایکان. «طنین» مخبری بو طوغریده بلغارلردن شبهه‌لنه. «ترکیه‌نڭ عسکری سرلرن بلو مقصودی ایله بو اوغریلقنڭ بلغارلر طرفندن اجرا ایتلگانلگی سویله‌نه» دی.

بو خصوصده ترکیه گازیته‌لرنڭ تورلیچه خبرلر یازلغانلقدن، بلغاریه پالیتسه‌سی اوغریلقنی کشف ایتوحقنده ترکلرگه یاردم ایتمکچی بولا، دیب صوفیه‌دن خبر بیره‌لر.

کرید آتاونده. بو کونلرده کرید جزیره‌سینڭ ملی مجلسی آتاوده‌غی میلیتسیه‌نی بتروب، دائمی عسکر طوتارغه هم بونڭ اوچون، خلقدن عسکر آلورغه قرار بیرگان. بو وقتغه قدر آنده دائمی عسکر یوق ایدی. بو اش ترکیه‌نڭ عالی حقوقینه تجاوز بولغانلقدن، باب عالی بو طوغریدڭ پروتیست یاصاب، حامی دولتلرگه خبر بیبه‌رگان.

پورتوگالیه. پورتوگالیه‌نڭ عسکر وفلوطی آراسنده جمهوریتدن ناراضیلق کوندن کون آرتا باشلاغانلغی گازیته‌لرده یازلغان ایدی. موقت حکومت بو خبرنی رد وتکذیب قیلدی. «حاضرده پورتوگالیه‌ده طنچلق. عسکرلر حکومتکه کامل اطاعتده. آنلرنڭ کارول مانوئیل‌نی قایتارورغه حرکت قیلغانلری یوق» دیدی.

آنگلیه. بو کونلرده لوندون شهرنده پالیتسه‌یسکیلر ایله ایکی نامعلوم کشی آراسنڭ مصادمه‌واقع بولغانلغی حقنڭ خبر آلنغان ایدی. دیت مملکت گازیته‌لری واقعه‌نڭ تفصیلن اوشبو روشڭ یازالر: لوندوننڭ پالیتسه اداره‌سی کوبدن توگل آلماس ماگازین طالارغه قصد ایتکان کشیلر دن بیتر اسملی بویاوچی ایله فریس نام آدمنڭ بر یورطڭ طورغانلقلری حقنده خبر آلغان ایکان. اوشبو سببدن ۱۰۰۰ پالیتسه- یسکی هم بیك کوب عسکر کیلوب، مذکور یورطنی چولغاب آلغانلر هم جنایت اشله‌وده متهم بولغان کشیلرنڭ پالیتسه قولینه طابشرلولرن طلب ایتکانلر. آنلرغه قارشی یورط اچندن آتولر باشلانغان. پالیتسه‌ده خدمت ایتوچی آفیسه‌رلردن برسی کوکره‌گندن جراحتله‌نوب یغلغاچ، عسکرلر اوینڭ ته‌ره‌زه‌لرن واتوب اچکه کرورگه تله‌سه‌لرده، مقصودلرینه ایرشه آلماغا- نلر. اچنڭ گی کشیلر آتولرنڭ دوام ایتکانلر. لوندون کشیلری اوشبو مصادمه‌نی توبه‌لرگه منوب قاراب طورغانلر. هر ایکی طرفدن اتشو برنیچه ساعت قدر صوزلغاچ، نامعلوم آدملر یاشرنگان یورطنڭ توبه‌سندن هم ته‌ره‌زه‌لرندن توتون چغا باشلاغان. اوصاللر قوتلورغه یول طابا آلماغاچ، یورط اچینه اوط تورتکانلر. پاژارنیلر کیلوب، یانغننی سوندرورگه طرشسه‌لرده، بیك تیز اوك بولدرا آلماغانلر. نهایت سوڭغاچ، یورط اچندن یانوب بتکان ایکی کشینڭ گاوده‌سی طابلغان. طبیبلرنڭ تفتیشلری صوڭنده آنلرنڭ ته‌نلرنده پوله‌ازلری بارلغی معلوم بولغان. آنلر ایلك اوّل یورطقه اوط تورتوب، صوڭره اوزاوزلرن اوترگانلردر، دیب گمان قیلالر. کورگان کشیلر میتلرنڭ برسن طانوب، آلماس ماگازینن طالارغه تله‌گان کشیلردن فریس ایکانلگن سویله‌گا- نلر. یانغن زماننڭ ایڭ بیمرلو سیبلی دورت پاژارنی ایمگه‌نگان. نامعلوم آدملرنڭ ملطقلری ایله ایکی جانتیمر، بر صالدات هم قاراب طوروچیلردن اوچ کشی جراحتله- نگان.

پالیتسه طرفندن یاصالغان تفتیش صوڭنده اوشبو ایکی کشینڭ هم آندن الك ماگازینی طالارغه قصد ایتکان آدملرنڭ سیاسی پارتیه‌لرغه منسوب بولمیچی ژارشاوده بیك کوب یللر خلقنی آبدرانقان اوغریلر فرقه‌سندن ایکانلکلری معلوم بولدی.

بلغاریه. بر آراده بلغاریه پارلامینتنڭ خزینه آنچه‌سن اسراف ایتوده متهم بولغان سابق وزیرلرنڭ اشلری حقنڭ مذاکره بولدی. دیپوتاتلرنڭ کوبسی آنلرنی حکمگه بیرورگه کیره‌ك، دیب نطقلر سویله‌دیلر. سابق وزیرلر اوزلرینڭ عیبسزلکلری حقنده سویله‌سه‌لرده، دلیللری قوتلی توگل. بایرام بولوسببلی پارلامینت وقتلیچه طاراتلغانلقدن، بومسئله‌نی قارا ۱۰نچی غینوارغه کیچکدرلدی.

داخلی خبرلر

بخارا امیرینڭ وفاتی.

بخارا امیری سید عبد الاحد خان ۲۳نچی دیکابرده وفات بولدی.

امیرنڭ اولووی سببلی برآز فتنه‌لر چغو احتمالندن قورقوب، روسیه مأمورلری طرفندن احتیاط تدبیرلری قیلندی. شولای بولسه‌ده، حاضرگه طنچلق بر تورلی‌ده بوزلغانی یوق.

بخارا امیری سید عبد الاحد خان بوندن ۲۶ یللر مقدم آغاسی طرفندن چغارلغان فتنه وقتنڭ تختکه اوطرغان ایدی. گرچه حکومتنی اداره قیلغان مدتنڭ عبد الاحد خان بخارا اولکا- سنڭ زور اصلاحلر یاصاماسه‌ده، روسیه‌نڭ دلالتی ایله قوللق واولم جزاسی شیکللی

ترکمه‌نلر.

ترکمه‌نلر اوقورغه هوسلی، طبعا استعدادلی، محب معارف، دین ودنیاسی ایچون تحصیل ایته‌سی لازم وضرور بولغان هر بر نرسه‌دن کیری طورماوچی، وحاضرگی مدنیتنی جدید‌له سویوچه‌ن بر خلقدر. بونلر حاضرده مدنیت دنیاسندن یراق قالوب بدویتده یشامکده‌لر ایسه‌ده، کیله‌چك کونلرده بونلرنڭ علم ومعارف دنیاسینه سرعتله آدوم صالولری حاضردن اوك معلوم بر شیدر. آنچق بونلرغه بوکوندن باشلاب اصول جدیده مکتبلری تأسیس ایتمك، ممکن قدر اصول جدیده‌نی آرالارینه نشر ایتمك لازمدر.

اسلام عالمی‌نڭ هر بر کوشه‌سنڭ اصول جدیده مکتبلری، واصول جدیده معلملری اولدیقی حالڭ ترکمه‌ن آرەسنڭ نه ایچون بونلرنڭ برسیده یوقدر عجبا؟! ترکمه‌نلر بزنڭ خلق کبی یاکی اصول خلاف شرع وخلاف فلان دیوب فکرلرینی بیهوده نرسه‌لر بله‌ن بورچمازلر، بلکه آنلرنڭ فکری اوغلانلرینی وبالالرینی تیزلکڭ توشندرو وتیزرك ترکی طانی طورغان ویازا بله طورغان ایتمکلکدر. آلارتیزره‌ك بالانڭ سوادی چقووینی تله‌رلر. بالانڭ تربیه‌لی بولووینی اوزلری آرزو ایدرلر. بونقطه‌ده اولان فکر واعتقادلری صارت قرده‌شلرمز- گه اوخشیدر.

فقط نی سببدندر، ترکمه‌ن آراسنده اصول جدیده هنوز شایع توگلدر. روسیه مسلمانلرینه ترکمه‌نلر اوّلده‌رك مکروه کوز بله‌ن قارامشلر ایسه‌ده، بوصوڭ یللرده یاخشیغنه معرفت ایدوب اوز قارنداشلرینه حسن ظن ایدوب کیلولری سیزیله‌در. ترکمه‌نلرده تعلیم وتربیه اشلری هنوز بونان قدیم مکتبلرنده‌گی کبوك ایسکی‌چه اوقتو، ومعنی‌سز شاوشو ایتمکدنگنه عبارتدر. بالالری ۶-۷ شر یل مکتبڭ اوقوب یوررلر، نهایت بر نرسه‌ده بامی چغارلر. بو اوقوچیلر اوزلرنچه ملا تعبیر ایتیله‌در اوزاغراق اوقغان کوبره‌ك ملا بولغان ایمش.

ترکمه‌نلر روس تلینی ویازووینی اوقور- غه آرتق اهمیت بیره‌لر. روسیه یورطنده یشاگان روس تبعه‌سینه روسنڭ تل ویازو وینی بلمك البته تیوش ولازمدر دیگان اعتقادده بولوچیلری کوبدر. ترکمه‌نلر عموما هما نیرور وقوناق سویوچه‌ن، حالنچه مسافر وقوناقلرنی تربیه ایدرگه طربشوچان طائفه‌در، هرکم چیتدن کیلوب برسینه مهمان اوله‌رق توشسه، بر آی قدر طورسه‌ده اوی صاحبی طرفندن منع یوقدر. وقارانغو چرای ویرمزلر، «سنده یکڭ قدر مهمان اوله بیلیرسین! اوزلری دیانتلی لردر. دین طوتوغه، آخرت عملن قیلوغه اخلاص تامه ایله‌ن مخلصلردر. مع‌مافیه خلاف شرع ونظام بولغان اشلربڭ یوق دگلدر. جمله‌دن: اگر برسی، ایکنچی بر آدم ایلان اورشوشسه، بونلر بر برسینه عمرلرینه قدر سلام ویرشمزلر، وصاغلق صوراشمزلر. بر برینڭ اویلرینه کرمزلر، نهایت راضیلاشماسدن دنیادن کیته‌رلر.

اگر بربری ایلان صوغشورغه باشلاسه‌لر بزنڭ آرده بولغان کبی، یومروق - وقول بله‌نگنه اورشمیچه خنجر وملطق بله‌ن کیسشر لر - وآتشورلر؛ البته، صوغشنڭ آخری ئولش وقان توگیلش برلن تمام بولادر.

اگر شول آراده برسی ئولر بولسه، مقتولنڭ آغا وانیلرندن برسی، قاتلنی ینه ئولتره‌در. چونکه آلارنڭ اعتقادلرنچه قانغه قان بله‌ن توله‌ لازم بولادر ایمش!... بو یارامازعادت آنلرده طبیعت که‌ئه ورلمشدر. صوڭره اوزلرینڭ طورموش بابنده برلغان هر بر عادتلرینی مقدس صانارلر. حسابسز زور بورکلر کییوب یورولرینی ده مسلمانلق نشانه‌سی دیوچیلر یوق توگلدر. آندن باشقه هر تورلی روشده‌گی کییوم کییه‌رلر وکیوچیلر ایچون برسوز دیمزلر. خاتون قزعالمی ترکمه‌نلرده بعینه قزاق خاتون قزلرینه اوخشیدر. اورتو قاچنو یوقدر. آرتق حره‌درلر. ایر بالالری آندن مونڭن اوقسه‌لرده خاتون قزلری اوقونڭ‌نی ایکاننڭ بلمیلر. امامرینی «آخوند» اسمی بر‌له یورتورلر. امامری عوام آراسنڭ مقدس صانالورلر. بونلرنی بوجهالت وبدویتلرنڭ صاقلاوچیلر امامریدر. کیله‌چکڭ بو خصوصڭ مفصل یازسه‌م کیره‌ك.

واقف الجلالی.

ماورای خزر «کوموش توپه»

ایکلیزلرده بالالر ادبیاتی.

دنیاده بالا تربیه‌سی حقنڭ غایت ماهر ملت وارایسه هیچ شبهه‌سز اول ملت ایکلیز- لردر. ایکلیزلر بالالری بیشکده وقنده اوق روح وعقللرینڭ ترقیسی اوچون فوق- العاده اجتهاد ایتدلر. ۴-۵ یاشلرینه یتکا- چوك - یعنی اوقو - یازو بله باشلاغانچوق بالالرینه غایت گوزه‌ل رسم وصورتلر ایله تزیین ایدلگان لوحه وقاترغه‌لر طوتدرالر. مشهور ایکلیز خودوژنیگی (راندولف تالدا- کوت) طرفندن ترسیم وترتیب ایدلگان «رسملر مجموعه‌سی» نام غایت گوزه‌ل ونفیس لوحه‌لر کالیکسیه‌سی ایکلیز بالالرینڭ برنچی اوینچغیدر هم هر بر بالانڭ اوینچقلری آراسنڭ مطلقا موجوددر.

بالاسی ۷-۸ یاشینه یتوب اوقو یازو بله باشلاغاچ ده «کوڭللی اوقو کتابلری» نام غایت گوزه‌ل رسم وصورتلر ایله مزین برنیچه دانه مطالعه کتابی آلوب بیرورگه هر بر اینگلیز عادت بوینچه مجبوردر.

بوکتابلرنڭ مندرجاتی بالالرنڭ هر وقت کوز آلدلرنڭ بولوب طوراطورغان واقعه‌لردن آلنوب یازلغان واق حکایه‌لردن یاکه «خلق مصنفاتی» دیوب یورتیله طورغان خیالی حکایه‌لردن عبارتدر. هر حکایه‌نڭ اوزینه مخصوص رسمی هر رسمنڭ اوزینه مناسب حکایه‌سی بولادر. بالا صورتنی کورگاچ ده ذهننڭ بر واقعه‌نڭ مجسم بر خاطره‌سی قالا صورتنڭ آستینه یازلغان حکایه‌نی اوقوب ذهننڭ ترسیم ایدلگان واقعه‌نی غایت سلیس وادبی بر عبارت ایله تعبیر ایتوب بارا. اوشبوروشچه اویلاغان ادبی عبارتلر ایله باشقه‌لرغه آڭلاتورغه اوبیرنه؛ تلی شمارا.

بعض وحشیلر بلن [illegible] ایدی. [illegible] سینه آرقایدن آرقلی تیمر یول صالنوسبیلی، عبد الاحد خان وقتنده تجارتده خیلی ترقی ایتدی.

عبد الاحد خان طبعا بیك جومارد آدم ایدی. یلینه بر نیچه مرتبه روسیه‌گه سیاحت قیلوب، هر سیاحتنده آزغنه خدمت کورسه‌تکان آدملرگه‌ده چاپان ومیداللر اوله‌شه ایدی.

پایتختده صالناچق مسجد جامع اوچون روسیه مسلمانلری عبد الاحد خاننی هیچ بر وقت اونوتمایاچقلر. چونکه مسجدنك وجودکه کیلووی عبد الاحد خاننك اجتهادی و اعانه‌سی آرقاسنده ایکانچیلگی هر کمگه معلومدر.

مرحوم بو مسجد اوچون بارسی یارتی میلیون قدر تبرع ایتدی.

فلوت حقنده.

بحریه وزارتینك قارا دیگزده فلوتنی آرتدرو حقنده‌غی پراگراماسی بو کونلرده وزیرلر شوراسنده قارالوب مقبول کورلدی. بوندن اوّل‌ده فلوت حقنده بر پراگرام یاصالوب دوماغه کرتلگان ایدی. بو صوڭغیسی شونك تتمه‌سی قبیلندندر. ایشتلدکینه کوره، قارا دیگزده فلوتنی آرتدرو اوچون یاڭادن ۱۵۰ میلیون قدر آقچه تعیین ایته‌رگه لازم بولاچق ایکان.

ایلگ یاڭا اصولده بر نیچه برانینوس هم واق صوغش کوبه‌لری یاصارغه فرض قیلنادر.

جن اوتروچیلر.

ماریپاول اویه‌زنده، مارینکه اسملی آولده بر کشی یاشلرنی قورقتو نیتی ایله چاچلرن طوزغتوب، آق چوپره‌ککه چلغانوب آول آراسینه چغوب کیتکان. چوراغان بر کشی بوندن قورقوب قاچقان. فقط ایکی یکت کنه قورقمیچی، «سین کم؟» دیب صوراغانلر. تگی «مین جن» دیگان. هم یکتلرنك برسن قوچاقلاغان. شول وقتده یکت پچاق آلغان ده جن‌نك قورصاغینه چه‌نچوب قوتلوب کیتکان. ایکنچی کوننی اورامدن گاودسن طابقانلر.

بواش صوڭره معلوم بولوب ایکسی‌ده حکمگه بیرلگانلر.

بو کونلرده محکمه‌ده شونلرنك ایشلری قارالوب، برسی عیبسز وبرسی اوچ آیغه پالیتسه‌ده حبس قیلنورغه حکم قیلندی.

زلزله‌لر.

(تیلیگرام)

یارکند شهرنده ۲۱ نچی دیکه‌برده کیچ قاتی زلزله بولدی. بزنك شهرده هلاکت کوب توگل، اما اطرافده تورلی شهر وآوللرده بیك کوب تلفات بولغان.

فاتح محمدیف.

[illegible] ۲۲ نچی دیکه‌برده [illegible] اوبلاسنده بر نیچه یرده زلزله ویر سلکنو بولدی.

بیگره‌کده قاتیسی آلماتی شهرنده‌در.

بونده طاش یورتلرنك کوبسی واتلغان. شهرنك اوزنده هم تیره یاقده اولگان وایمگانگان کشیلر بیك کوب. حاضرگه اولگان کشیلر ۴۰ لاب حساب ایتله. مجروحلرنك صانی معلوم توگل. اون گراد وسلاب صالقلق بولغانلقدن خلقنك حالی بیك مشکل. شولای‌ده هلاکت ۱۸۸۷ نچی یلغی قدر اوك یوق. چونکه آغاچ یورطلر کوبره‌ك.

تیره یاقده طاو آراسنده‌غی یوللر طاو ایشلوب قابلانغانلقدن، بعض یرلر ایله خبرله‌شو ممکن توگل.

بر نیچه یوز عائله بر نرسه‌سز قالغانلقدن، یاردم کامیتیتی یاصالدی. پیتربورغده کراسنی کریست جمعیتی ۵ مڭ صوم آقچه تعیین ایتدی.

قاپالده ایرته ساعت دورتده یر سلکنو حس ایتلوب بیش مینوت قدر دوام ایتکان. بعض اوراملرده یر یارلغان.

یارکند هم لیپسینسکی شهرنده زلزله خیلی قوّتلی بولغان، کوب یورطلرنك استینالری یارلغان.

یاڭا بخارا هم طاشکندده‌ده یر سلکنو حس ایتلوب، آصلمالی نرسه‌لر همه‌سی سلکنگانلر. ساعتلر طوقتاغان.

پیتربورغده

۱۵ نچی دیکه‌برده پیتربورغ شهرنده بتون خلقنك حسابی آلندی. بتون شهر ۵۳ اوچاستکه‌غه بولنوب، بر کون اچنده یازوب چغار اوچون ۴ مڭ استودینت یاللاندی. بونلر همه اویلرگه کروب، کوبمی کشی، نیچه یاشنده، اسمی وفامیلیه‌سی، هنری حقنده یازوب آلدیلر.

حاضرگه تمام حسابلانوب بتمه‌گان بولسه‌ده، پیتربورغده ۲ میلیون قدر کشی بولووی تخمین ایتله‌در.

آنسات کسب.

باکوبایلرندن آغابالاقلییفگه بو کونلرده سیکز مڭ صوم آقچه طلب ایتوب یازغان، یاشرن بر خط کیلگان. اگر تعیین قیلنغان اورنغه آقچه‌نی کیترمه‌سه، اولترو ایله قورقتقانلر.

آغابالاقلییف بو واقعه‌نی یاشرن پالیتسه‌گه خبر ایتوب، پالیتسه آقچه قویلورغه تییشلی بولغان اورنی محاصره قیلغان. هم الکده «مرآت» ژورنالی‌نك مدیر وصاحب امتیازی بولغان علی عباس تقی‌زاده‌نی قولغه آلغان. علی عباس ایله ینه ایکی کشی طوتلسه‌ده، آنلر اتفاقاغنه اوچراشوب سویله‌شوب طورغانلقنی سویله‌گانلر. علی عباس حبس قیلینغان.

بو کونلرده پیترگوف یاقنده ایستونیسلرنك چیرکاونده ایزگی صو ایله ۳۲ کشی آغولانوب شونلردن دورتسی وفات بولدی. بیدسی آورحالده شفاخانه‌ده یاتالر. قالغانلری حاضر سلامتله‌نوب کیله‌لر.

بواش مخصوص محکمه مأمورلری طرفندن تیکشرلدی. ایزگی صونی حاضرله‌وچی یاڭلشلق ایله خمر اورنینه بر آغولی نرسه صالغان ایکان.

شفالی دارو.

پیتربورغده شفالی ایندیسکی بالزام اختراع ایتوچی آژراخف نام بر کشی‌نك اشی محکمه‌ده قارالوب ۶ آی حبس قیلنورغه حکم ایتلدی. بیك کوب کشی بو بالزامنی آلوب آلدانغانلر ایکان. آژراخف شول یاصالغان دارودن ۳ میلیون صوملاب فائده ایتکان.

آژراخف شیکللی «شفالی دارو» لر صاتوب خلقنی آلداوچیلر بیك کوب بولغانلقدن، حاضر پیتربورغده آندی کشیلرنی بیك قاتی تیکشره‌لر.

بونده یاصالغان دارولرنك کوبسی ضررسز نرسه‌لردن یاصالغان بولا، ضرر فقط فائده‌سی بولماده‌غنه بولا. لکن آرالرنده ضررلی لری ده بولغانلقدن، آنلرنك همه‌سن بتررو کوبدن وقت ایدی. هم حکومت حاضر شوڭا طرشاده.

آلدانو.

بزنك آلچاق مسلمانلرنك هر تورلی صوری قورتلر طرفندن آلدانولری هر کمگه معلومدر. آنلرنی اوزلرن سید دیب یوری طورغان عرب حمالّلری‌ده، اوزلرن اولیالردن دیب یوروچی نادان ایشانلرده آلدیلر. لکن بو صوڭغی یللرده خلقنك کوزی آچلاتوشو سببلی، کوب کشی بونلرغه اوشانمی باشلادی. بونلر اورنینه سیاسی آلداوچیلر کیلوب چقدی.

«وقت» گازیته‌سینه قولجه دن یازولرینه قاراغانده بوندن بر ور آی اوّل اوشبو واقعه بولغان.

قتای‌نك اچکی طرفنده کوره شهرینه، ترکیه عسکری کییمنده بر کشی کیلوب، گوبیرناتور ایله کورشکان، هم ترکیه بحریه‌سی فائده‌سینه اعانه جیوچی حسن اسملی کشی دیب تقدیم ایتکان. صاف کوڭللی قتای مسلمانلری، خصوصا قزاقلردین وقان قرده‌شلری اولان عثمانلی اشینه اعانه بیرونی موافق کوروب ۶۰۰۰ صوم آقچه جییوب بیرگانلر. بو کشی آندن صوڭ ۲۶ نچی نویه‌برده قولجه‌غه کیلگان. کیلگانده قتای صالداتلری اوزاتا کیلگانلر. چونکه حسن بولغانلقدن، آنلر بونك آلداوچی ایکانلیگن اویلا ماغانلرده.

حسن افندی قولجه‌ده بر آز «اعانه جییارغه» اویلاغان. لکن قولجه مسلمانلرینك بوگاقدر بر نیچه مرتبه آوزلری پشکانلکدن، آلداناسیلری کیلمه‌گان. آنلر استانبولغه تیلیگرام ایله، سزنك طرفدن اعانه جییارغه کشی ییبه‌رلدیمی، دیب سؤال قیلغانلر.

بواشدن خبردار بولغان بر کشی واقعه‌نی حسن افندیگه سویله‌گان. هم شول کوننی تونله حسن قولجه‌دن قاچوب کیتکان. اول کیتکاچوك ایستانبولدن «بز اعانه جییارغه کشی ییبه‌رگانمز یوق، آلداوچینی توتوب حکومتکه تسلیم ایتگز» دیب خبر کیلسه‌ده، حسن قاچوب اولگرگانلکدن فائده‌سی بولماغان.

صوڭره روسیه سفیرندن بواشنی تیکشرتوب قاراغاچ، آلداوچینك فرانسیه تبعه‌سندن، صاکالوف فامیلیه‌لی کشی ایکانچیلگی معلوم بولغان.

تورلی خبرلر.

- باکوده «آری» اسملی کولکی ژورنالی چغا باشلاغان.
- صاراتف گوبیرناتوری طاتیشچف اوزینك عریضه‌سی بوینچه اورنندن چغارلدی.
- مالیه وزیری معاونی پوکروؤسکی تحت ریاستنده بولغان کامیسیه، پادشاهدن نالوك یاصالغانچی، صالداتدن قالغان هر بر کشیگه آلتی صوم نالوك صالورغه کیره‌ك لگینه قرار بیردی.
- آقچه اسراف ایتکان اوچون اورنندن چارلغان سابق ایریوان گوبیرناتوری تونناشیفسکی اوزن اوزی اوترگان.
- غرب شمالی تیمر یولنده پویزده اوچنچی کلاص واگونده یانغن بولغانلغن گرودنادن خبر بیره‌لر. یولچیلردن ۱۰ کشی پشکان وایمگه‌نگان. اولگان کشیلرنك صانی حاضرگه معلوم توگل.
- پیرم زیمسکی صابرانیه‌سی، کره‌ستیانلرنك آزاد قیلنووینك ۵۰ یللق خاطره‌سی اوچون مکتب خارجنده خلقنك معارفن آرتدرو اوچون ۵۰ مڭ صوم آقچه تعیین ایتکان.
- طولا ایله موسکوا آراسنده تیلیفون یاصالغان. اوچ مینوت سویله‌شو اوچون ۷۵ تین آلنا ایکان.
- جیینلر حقنده‌غی اجباری قرارنامه‌گه مخالفت قیلوده عیبله‌نوب، آدیسده ۶۳ استودینت اوچ آتنادن اوچ آیغه قدر حبس قیلنغان. ۸ نچی دیکابرده اونیویرسیتیتده گی جیینده مجروح بولغان استودینت ایگلینسکی وفات بولغان.
- خاربینده ۲۱ نچی دیکابرده چوما ایله آوروب ۲۹ کشی وفات بولغان. فودزه‌دانده کونینه ۵۰ قدر کشی اولوب طورا.
- دیپوتاتلقدن استعفا قیلغان گالوؤین اورنینه موسکؤاده ۲۰ نچی مارتده یاڭادن صایلاو بولاچقدر.
- ۱۷ نچی دیکابرده پیتربورغده وفات بولغان بانکیر آ. ای. دژامگارف کافکازده زراعت مکتبی یاصاو اوچون ۲۵۰ مڭ صوم آقچه وصیت ایتوب قالدرغان.
- اولگ پرافیسورلر یاڭا معارف وزیری کاصسونی اورنندن چغارورغه بیك طرشالر. کاصسو معارف وزارتی باشنده طورغان مدتده اونیویرسیتیتلرده طنچلق کوته‌رگه یارامی - دیلر.
- قتایلر کشی باورن هر تورلی آورودن شفا دیب اعتقاد قیلالر ایکان. ؤلادیؤاستوکدن خبر بیرلووینه کوره، کوریه‌ده فوزان شهرنده کشی باوری ایله صاتو ایتوچیلر طوتلغان. بونلر مقبره‌لرده‌گی اولکلرنك باورلرن کیسوب آلوب قتایلرغه بیك قیمت بها ایله صاتالر ایکان. یاپونیه گازیته‌لری، یاپونیه‌ده‌ده سرایتلی آورولرنك طارالوون شوندن کوره‌لر.
- پیتربورغده ۱۹ نچی دیکابرده روسیه‌ده‌گی خیرورگلر (جراحلر) نك ۱۰ نچی اسییزدلری باشلاندی. اسییزدگه بارسی ۲۰۰ لب طبیب - جراح اشتراك ایته.

اطراف خبرلری

تشکر.

سمبر اویه‌زی کشه قریه‌سینك ۴ نچی محله‌سی مکتبینه ۱۶۵ دانه کتاب وقف قیلغانی اوچون قزان سودا گرلرندن ولی نصیرف جنابلرینه ومذکور مکتبکه تورلی خرجاتینه دیب لازم قدر آقچه یوللاغانی اوچون عبد الکریم سیبیراکوف جنابلرینه تشکر قیلوب یازالر.

قزان خبرلری

شرق کلوبینك جیلشی. اوزغان پنجشنبه کون کیچ «شرق کلوبی» اعضالرینك محی الدین افندی قربانعلییف تحت ریاستنده عمومی مجلسلری بولدی. مجلسده ۱۹۱۱ نچی یلنك واردات ومصارف اسمیته‌سی، یاڭا اعضالر صایلاو هم کیله‌سی یل

قسقاسی: ایڭلیزلر بو کوندہ بالاتربیه‌سی حقنده ایلگ آلغه کیتکان وبالالر ادبیاتینه ایلگ‌بای بر ملتدر. بزنك کبی ملی ادبیاتینه یاڭاغنه نیگز صالوب ماتاشوچی بر ملت اوچون ایڭلیزلرنك بو خصوصده‌غی تشبثاتندن خبردار بولو مطلقا لازمدر. شونك اوچون مین بو اورنده آنگلیه تاریخینك شول صحیفه‌سندن بحث ایتمکچی بولام.

◆◆

اون سیکزنچی عصر آخرینه قدر ایڭلیز ادبیاتنده بالالر احوالینه متعلق نرسه طابو بیك چیتندر. بوندن کورینه‌در، که ایڭلیز ادیبلری اوشبو وقتغه قدر بالالق خاطره‌لری وبالالر احوالی حقنده فکرلرن یورتمه‌گانلر و یورتورگه تله‌مه‌گانلر. درست، اون سکزنچی عصردن الك یازلغان ادبیات کتابلرنده‌ده سوز آراسنده بالالر حقنده آز - آزغنه معلومات درج ایتلوب کیلگان.

لکن بوندی ایبه‌رچن معلوماتنك «علم نفس» و «اصول تربیه» نقطهٔ نظرندن کوب اهمیتی یوقدر. چونکه بونلر بالالق زماننده‌غی افکار وحسیات وآنلرنك الوغ بولغاندن صوڭ «عادت وخلق» بولوطریقنچه صادر بولاچق افعال واعمالغه اساس بولولری نقطهٔ نظرندن ذکر وبیان ایدلمه‌گانلر. بلکه خارجده وجودی ممکن بولماغان خیاللرنی اسناد ایتو اوچون گنه بالالرنی موضوع اتخاذ ایدلگان.

اون سیگزنچی عصر اخیرنده فرانسوز پیدا گوگی ژان ژاك روسسونك رومان شکلنده یازلغان اصول تربیه‌گه دائر «امیل» نام رساله‌سی ایڭلیزچه‌گه ترجمه ایدلدی. ایڭلیز خلقی روسسونك اصول تربیه حقنده‌غی افکار ونظریه‌لرن بیك یاراتدیلر. حتی طوماس وای، ریشارد لویل و آدگا دورت کبی ایلگ بویوك ادیبلر روسسو نظریه‌لرن اساس طوتوب بالالر تربیه‌سی حقنده بیك گوزه‌ل اثرلر میدانغه کیتردیلر. طوماس وای‌نك ۱۷۸۳ نچی یلده طبع ایتدرگان «ساند فوردانت مرتون» نام رساله‌سی اوشبو جمله‌دندر. طوماس وای بو رساله‌سنده طریق تربیه‌لرنده‌گی باشقه‌لق سببلی اخلاق و آدابده بر برینه خلاف اولان ایکی بالانك احوال روحیه‌سن تصویر ایته وشول زمانده آنگلیه خلقی آراسنده معتبر اصول تربیه‌نی انتقاد قیلادر. آدگا دورت روسسو نظریه‌لرن نظریه حالنده‌گنه نشر ایتو ایله قناعتلنمه‌دی. بلکه اوز قیزینك (ماریه) اسملی قزن شول نظریه‌لرگه مطابق تربیه ایتوب بالفعل عملگه قویدی. بو ماریه اوسوب بویغه ییتکاندن صوڭ آتاسینك وصیتینه کوره ینه روسسو نظریه‌لرن کوزده طوتوب بالالرغه مخصوص مطالعه اوچون بیك کوب واق حکایه‌لر تألیف ونشر ایتدی. بوندن صوڭ آنگلیه‌ده بالالرغه مخصوص مطالعه کتابلری بیك کوبه‌یدی. ابتدائی مکتبلرنك هر برنده اوشبوندی کتابلردن عبارت کتبخانه‌لر (کتاب اشکافلری) تأسیس ایدلدی. بو کتابلرنی معلملر شول مکتبده اوقی طورغان بالالرغه اویلرنده اوقور اوچون بیروب ییبه‌ره‌لر اوقوب کیترگاندن صوڭ مندرجاتینك خلاصه‌سن بالالرنك اوزلرندن سویله‌ته‌لر. شونده یازلغان معلومات ایله عمل قیلو یوللرن اویره‌ته‌لر.

ایڭلیزلرده بالالر ادبیاتن تشکیل ایتکان حکایه‌لرنك کوبسی اوزلرینك تاریخلرنده مهم اورنلرنی اشغال ایتکان آدملرنك نوادرندن جییلوب تألیف ایدله‌در. بونلرنك اسلوب تألیف وطرز افاده‌لری هم ده تییشلی اورنلرینه قویلغان رسم وصورتلرنك نفیسلگی اوقوچی بالانك قلبینه شول قدر سویکملی طویلادر، که بر مرتبه قولینه طوتقان صوڭ تکرار وتکرار اوقومیچی قویا آلمیدر، برسن اوقوب چققاندن صوڭ ایکنچیلرن مطالعه قیلورغه اوموطلادر. بالا کتابنی آلوب رسم وصورتلرینه کوزن توشورو ایله اوقوب چغوب ذهنن آردرغانچه مندرجاتندن کامل خبردار اولادر، شونك اوچون ایڭلیزلرده بالالرغه مخصوص تألیف قیلنغان کتابلرنك مندرجاتینك ذهنگه حسن تأثیرن کوزده طوتو ایله برابر بالالرده «حسن طبیعت» قوّه‌سن آرتدرسون اوچون رسم وصورتلرنده‌ده غایت نفیس ایتوب اشله‌رگه اجتهاد قیلالر.

آنگلیه پیداگوگلری دیته: «بالالرغه ایلگ اوّل بیرله طورغان کتاب هر تورلی رسم وصورتلردن تشکیل ایدلگان بر مجموعه بولورغه تییشلی» دی. مشهور (روسن) بو دعوانی شویله اثبات ایته: «چونکه یاش بالا قولینه طوتقان کتابینك حرف ویازولرینه کوز توشورگانچی طشنده‌غی و کنارنده‌غی چه‌چه‌ك وصزقلرینه دقت ایته. اگر بو صزقلر وبو چه‌چه‌کلر بالانك گوزه‌للك حقنده‌غی غایهٔ خیالیه‌سینه موافق چقسه بالا کتابنی ذوق ومحبت ایله اوقورغه باشلی؛ اگر کتابینك ظاهری صورتی بالانك کوڭلینه اوشاماسه مندرجاتینه‌ده آرتق التفات ایتمی کوڭلنده بیکل گنه بر نومیدلك حس قیلادر.»

مین بو سوزلرنی بر عربی جریده‌دن ترجمه ایتدم. امیدوارم، که محترم کتابچیلرمز شاید بو سوزلردن غافل اولماسلر یاکه تغافل ایتمه‌سلر. حاضرده‌ده بعض کتابچیلرمز بو خصوصغه دقت ایتکان کبی کورینه‌لر. «معارف» و «عصر» کتبخانه‌لری نشر ایتکان کتابلرنك کوبسی گوزه‌ل حرف ایله ونفیس کاغذگه باصلغان بولا. طشلرنده‌غی زینتلرنده‌ده شاقتی نفاست طویلادر. «یولدز» کتبخانه‌سی ابتدائی مکتبلر اوچون نشر ایتکان کتابلرن ایری حرفلر ایله گوزه‌ل کاغذگه طبع ایتدرو حقنده باشقه‌لردن ممتازدر. هله «صباح» کتبخانه‌سینك هر تورلی گوزه‌ل رسم وصورتلر ایله تزیین ایتوب باصدرغان «آلتون ئه‌ته‌چ» و «صو آناسی» وباشقه بالالرغه مکافات رساله‌لری حقیقة گوزه‌ل اثرلردر. بو خصوصده موفقیت تله وهر کمنك بورچی اولسه کیره‌ك.

جار الله نصیب

اوچون، اداره اعضالری (استارشینه‌لر) سایلاو مسئله‌سی مذاکره‌گه قویلغان ایدی. اکثریتنڭ قراری ایله کیله‌سی یلغه راسخو-ده‌داوده ۲۵۰ صوم تعیین قیلندی. اداره اعضالغینه میرزا ابراهیم تیریغولف، عین الدین مؤمنف، علی اصغر کمال، احمد گرای حسنف، سمیع الله صالحی، اسماعیل علی اکبرف، وفاصعین، رحیم‌جان دمیفف، ولی آپانای، نجیب کمال الدینف، ادریس حمیدی، اسماعیل کریمف، شاکر آپانایف، عبید الله یونسف هم علم الدین شرف جنابلری، نائبلقغه مرتضی ابراهیمف، خیر-الدین عبدالرحمن رحمتوللین هم هارون آپانایف، تفتیش کمیسیه‌سینه ملی الدین قربانعلییف، عبد الله آپانایف وصابرجان نعمتجانف جنابلری انتخاب ایتلدیلر. شول اوق مجلسده کلوبکه ۸ یاشا اعضا صایلاندی.

محکمه‌ زالندن. آ. کروڭی محکمه‌ده زویا مینشیکوا نام قزنی ئوترگه قصد ایتوده متهم بولغان استودینت رەسینسوف نڭ اشی قارالدی. اتهامنامه‌ده بیان اولندیغینه قاراغانده مذکور واقعه اوشبو رەوشده بولغان: ۱۹۰۸ نچی یللرده استودینت رەسینسوف مینشیکف نام کشینڭ قزی زویا ایله طانشقان ایکان. بو اشلر برسینه ایڭاشا غالر رەسینسوف مینشیکفلرنڭ اوبلرینه یوری باشلاغان. آنی قزنڭ آتا، آنالری باشده آنلار ساتاغانلر. نهایت رەسینسوف قزنی رسمی صورتده نکاحلب آلورغه تلاگانلگن اعلام قیلغان ایکان. آتاسی، آنالری ممنونیت ایله راضی بولغانلر. بوواقعه‌دن برنچه آی اوتکاننن صوڭره مینشیکفلارنڭ اوبلرینده رەسینسوف ایله قزلرینڭ اوچراولرینه قبول اینه باشلاغانلرهم بر کوننی قزنڭ آناسی آنی بوتونله‌ی اوزگه چاقرغان «قزمنی سیکا بیرمیم. ایندی مونده کیلوب یورمه. قزم اوزی‌ده سینی کورەسی کیلمی» دیگان. برنیچه هفته اوتکان صوڭره رەسینسوف زویانڭ طورف اسملی استودینتقه کیه‌وگه باررغه تلاگانلگی حقنده خبر آلغان وآندن اوچ آلو مقصودی ایله ۱۹۰۹ نچی یل ۱۳ نچی دیکه‌برده اونیۋیرسیتیت چیرکه‌ونله‌ن چققان وقتده قزنڭ آرقاسینه پچاق بله قاداغان. بختکه قارشی پچاق مینشیکۋانڭ طونن غنه کیسکان. ته‌نینه ضرری تیمه‌گان. رەسینسوف قولندن پچاغن طاشلاغان ده هوشسز بولوب یغلغان. صوڭره عقلینه ضعیفلك کیلگانلگی معلوم بولغانلقدن، دیوانه خانه‌گه بیبه‌رگانلر.

رەسینسوف محکمه‌طرفندن عیبسز طابلدی هم محکمه‌ مینشیکۋانڭ طونن کیسودن کیلگان ضررنی ده متهمدن تولەتمه‌سکه قرار بیردی.

موزیکه کیچه‌سی.

بوکون یکشنبه ۲۶ نچی دیکابر ۸ یارم ساعتده اسماعیل علی اکبرف تحت ریاستنده استرونی آرکیسترلر طرفندن یاڭا پروغراما ایله اوچ بولکدن عبارت موزیکه کیچه‌سی بولاچق کیچه‌گه مشهور اسکریپکه اوستاسی رومی ایله ماندالین اوستاسی ایلیین‌ده قاتناشاچقلردر.

اورن بهالری ۵۵ تین هم ۴۵ تین شاکردلرگه ۳۵ تین اعضالردن ۳ تین آلنور.

یورط خوجه‌لری دقتینه.

هر سنه دیکه‌برده پالیسه مأمورلری یورط خوجه‌لرینه‌ زایاۋلینیه بلانکی طاراتالر ایدی. بو کاغدگه یورطده طوروچی کشیلرنڭ هه‌مه‌سن یازوب چغو وطورغان فاتیرلری نی حقده بولغانن کورسه‌تو لازم ایدی. ۷ نچی غینوارغه قدر بو کاغدنی تییشلی اورنینه یازوب طابشرو مجبوری ایدی. طابشرماغان کشیلرگه بر مقدار اشتراف صالنا ایدی. بو، بیش اون یلدن بیرلی هر کمگه معلوم کۋارتیرنی نالوك زایاۋلینیه‌سی ایدی.

بوسنه بو زایاۋلینیه‌دن باشقه سیگز بیتلی ینه ایکنچی کاغد طاراتدیلر. بو کاغدده یورط حقنده تفصیلاتدن عبارت زایاۋلینیه کاغدیدر. بوسن پالیسه یا شهر اوپراۋاسینه برنچی غینوارغه قدر طابشرو لازمدر. طابشرماغان کشیلرگه بونڭ اوچون ایللی صومغه قدر اشتراف صالنو ممکندر.

یورط خوجه‌لری غافل بولماسقه کیره‌ك.

بو یاڭا زایاۋلینیه بلکه یل صاین بولماس. دورت بیش یلده برگنه مرتبه جییلور. طاراتلغان یللرده تییشلی وقتینه قدر یازوب طابشرورغه طرشورغه کیره‌ك.

بو کاغدنی بلور بلمس کشی یازارلق توگل. بلگان کشیلردن یازدرورغه کیره‌ك.

روسچه یازا بلگان بره‌ر بوش کشی بونی یازوب بیرو اوچون پچه‌ن بازارنده موقت برکانتور کبی نه‌رسه آچسه‌ده ضرر ایتمه‌س ایدی. یوقسه یورط خوجه‌لرینڭ خاتون قزلری بو زایاۋلینیه‌نی مناسبنچه یازدرا آلماسلر.

شول سببدن نیچه نیچه فقیر یورط خوجه‌لری غفلت وجهالتلری آرقاسنده کوب اشترافلر تولەرگه مجبور بولورلر.

اداره‌گه خط

قارغالیدن.

محترم محرر افندی!

حقیقت‌نامنه اوشبو قسقاچه مقاله‌مه‌ اورن بیروگزنی اوتنەم.

فراکسیه رئیسی محترم تفکلیف مینم مقدمه‌ده فراکسیه حالندن سویله‌گان بعض خبرلرمنی «وقت» ۷۰۱ نچی‌ده تکذیب ایدوب خیلی هجوم وتعدی ایله‌ن تصحیح ایده آنده نقل ایتکان خبرلردن مقصودم تفکیلفی اینکانچه اوچیتللرنی قارالتمق توگل بلکه فراکسیه‌مزنڭ آناتلی مسئله‌لرنده مطلوبچه ثباتلی ایدکنی بیان ایدی. ذاتا مین اوزم بعض بر ملالرنڭ قصورن بیاندن ملالر ایله‌ن خلقمز آراسی بوزولادیب قورقونی تییشلی طابماغان کبی اوز آنا تلینڭ حرمتینی اعتراف قیلماغان، اوز ملتینی تقدیر ایته بلمه‌گان اوچیتللر برله‌ن خلقمز آراسینه صالقنلق توشووینه‌ده خفالاناسم کیله‌ی بلکه مونی مطلوب دیب بله‌م مونده نی اوچوندر تفکلیف جنابلری اوزینڭ رئیسلك صفتی ایلان سویله‌گان سوزلرینڭ روحینی خاطرندین چقاروب مسئله‌نی بتونله‌ی بوروب جیبارمکچی بولا. حالبوکه مسئله‌مز نیدن عبارت ایدی: ۱۷ نچی اوکته مجلسنده تفکلیف مجلسنی آچقاچ اوشبو اوچیتللردن ایشتکان خبرلرن برمسئله ایدوب مجلسکه قویدی. بونده مجلس اهلی آناتلینڭ خلافنده‌ده مسلمانلردن بعضلر بار ایدکنی آڭلاب بوحقده سویله‌رگه ده بعضلر یازلدیلر. مونده‌ی شخصی منفعتلری اوچون یورتکان بعض اوچیتللرنڭ فکرلرینی اعتبارغه آلوب آناتلینی طلبدن کیرو طورورغه برده یارامی دیب خاصمحمدف، حیدرف، مقصودی بیك یخشی نطقلر سویله‌دیلر. خصوصیله خاصمحمدفنڭ مونده‌ی اوچیتللرگه بیك کیفی کیتوب بعض اوچیتللرنڭ قازانچق ایکمکلری اوچون مونده‌ی مقدس تل مسئله‌سین فدا ایته‌رگه یارامی! کیله‌چکده تلمز وادبیاتمز توزه‌لور. اوچیتللرده شوڭارغه لایقلی بولوب حاضرله‌نوردیب غیرت ایله‌ن سویله‌وی مسئله‌نی نق مین اینکانچه آڭلاغان بولووینڭ عادل شاهدیدر. محترم مقصودف بومسئله‌ده برده ایکی تورلی فکرده بولورغه یارامی دیب تکرار دقت ایته‌رگه توصیه ایدوب مهم سوزلر سویله‌دی. اوشانداق حیدرف جنابلری آناتلی حقنده بعض مهم قیدلرده قوشوب آناتلی‌نڭ نه‌ درجه مطلوب ایدکنی سویله‌دی.، تفکیلفنڭ ده مهم بر مجلسده ساعت یارم مقداری محاکمه ایدلگانده اوزینڭ تصحیحده ذکری کبی مجرد بر حکایت ایدوبکنه سویله‌گانلکنی بیان ایدوب مجلسنی طوقطاتماوی جمله‌سی مسئله‌نڭ روحی مجلسده مذاکره ایدلگانده تصحیحده ذکرینه بتونله‌ی باشقه ایدکینه شاهدلردر.

اگر فراکسیه‌مزنڭ اش یورتولری ترتیبلی اولوب سویله‌گان سوزلر فکرلر پرتاکولده یازلغان بولسه شول کوننڭ پرتاکولی اشنی آچار. هم سویله‌گان وکیللرمزنی اوچون اول مجلسده‌گی سوزلرنی خاطرینه آلوب سویله‌رگه مجبور اولدقلرن بیاندن کیرو طورماسلر. فراکسیه‌ده رئیسمز ایله مونده‌ی مصادمه‌لر برده، مطلوب اولماسه‌ده، برجهتدن بوآناتلی مسئله‌سی بوره‌وشچه میدانغه چقوب خلقمزنڭ درجهٔ حمیتلری معلوم اولووینه ممنون اولورلق بولسه‌ده رئیس افندینڭ معامله‌لری وجدان محاکمه‌سینه طابشرلوب حقیقتنی بیانا یازدم.

امام خیر الله عثمانی

تشکر.

طرویسکیده نعمت‌جان غفورفکه! مشتریلر جیبوب یبه‌روگزگه تشکر قیلامز.

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

اعلانلر

اعلان

برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده یاۋروپا اصولنچه اشله‌گان مسلمان قازلقلار-ینڭ کارخانه‌سی ۱۳ نچی دیکابردن رسمی صورتده آچلوب هر تورلی قازلقلارنی صاتماغه باشلادی. کارخانه‌مزنڭ قازلقلاری تمیز ریك اهمیت بیرلوب حفظ صحت‌که موافق صورتده حاضرلندکلرندن محترم مسلمان قرداشلرمزنڭ مشتری اولارق ممنون بولولرنده شبهه ایتمیز. کارخانه‌مزده استکا کشیلردن هرتورلی زاکازلر قبول ایتله‌وچیتدن صوراتوچیلارغه صومینه ۲۵ تین زاداتکه ایله نالوژ ایتوبده یباره‌در.

تله‌کان کشیلرگه پریسکورانت بوش یباره‌در.

Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова „Т-во А. Кильдишевъ и К-о"

یورت خوجه‌لري اوچون مهم!

پاداتنی اینسپیکتور یوشکوف‌ده خدمت ایتوچی استودینت صوصانین ۱۹۱۰ سنه ۶ نچی ایپون زاکونی بوینچه یورتلردن آلوناچق نالوکلار طوغریسنده بیررگه تییشلی بولغان زایاۋلینیه‌لرنی یازارغ، قبول ایته.

اسکریپکه هم ماندالین اویره‌ته، تجارت مکتبی گیمنازیه هم ریالنی اوچیلشچه‌لرنڭ یازغی امتحانلرینه حاضرلی. کیره‌ك کشی ایرته ساعت ۹ دن ۱ گه قدر یاخود ناوی‌گارشیچنی اورامده تسیپینا یورتنده روبه‌ن کۋارتیرندن (کلینیکا قارشیسنده) ساعت ۵ دن ۷ گه قدر بلشورگه ممکن.

مسلمانلر ایچون «بلغار» مسافر خانه‌سی.

قزانده پچه‌ن بازارنده طراموای استانسه‌سی قارشوسنده.

همه نومیرلر ماسلننی کراسکه ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقتریله، پار ایله جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرله‌نمشدر. نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه یومشلر ایچون خدمتکارلر، اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر ایکی زور زالده هر وقت مسلمان، روس، وترکیه غزینه‌ وژورناللری موجوددر. آشخانه ماهر آش پشروچیلر اداره‌سنده بولوب هروقت حفظ صحت‌که موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هر تورلی مینیرالنی صولر قواصلر باردر. نومیرلر ۵۰ تیندن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کیلشوایله مال آلوب کیلوچیلرگه اصقلادلر حاضردر. تیلیفون نومری ۷۴۸

احترام ایله: برادران رمضانقلر.

Амбулаторія для больныхъ животныхъ

Н. А. Ильина.

ییکاتیرینسکی اورامده یونوسفلر یورتنده، ۋیتیرینارنی فنلر ماگیستری ن. آ. ایلیین نڭ آورو حیوانلر امبولاتوریه‌سنده، آورو حیوانلر هر کوننی کیچکی ساعت ۴ دن ۵ که قدر قبول ایتله‌در. قاراو بهاسی ۵۰ تین. شونده‌ اوق آتلرده داغالانا. قورو‌چ، آللیومین، گارادسکوی وغیر داغالر ایله داغالانا، رەشه‌تکه‌لر، تیمر باصقچلر یاصالا، هم ایکیپاژلر توزه‌تله‌در. آتلرنی مانیژده داغالارغه ممکن بولغان شیکللی، اویلرینه باروب‌ده ممکن. شعبه‌سی نیکالایۋسکی پلوشچانده. تیلیفون نومیری: 688

فاتیر بیرله. آرقلی ییکاتیرینسکی اورامده قابان کولی بوینده عریغه بیکتیمیرۋا یورطنده. فاتیر بیك یاخشی اشله‌نگان. آطقه صیبرغه اورنلر هم ۋوداپراۋود بار. بهاسن یورط خوجه‌سندن بلشورگه.

ۋلادیمیرسکی اورامده احمداوته‌میشف یورطنده یاخشی تعمیر قیلنغان ماگازین اجاره‌گه بیرله. بهاسن زاۋود آرتنده جمیل بیککنینیف دن بلشورگه.

ماگنیتیزور فیدرسیتنیکوف پیتربوردن قزانغه قایتدی. یاڭا آشلق بازارنده ۋاکزال یاننده سیریبراکوف یورتنده اقامت قیلمقده‌در.

پاموشنیك پریسه‌ژنی پاۋیرننی آلیکسی دمیتریۋیچ

آریتسوف

یاڭادن نیکولسکی نومیرگه قایتدی، اوگالوۋنی هم گراژدانسکی اشلر حقنده کوندز ۱۱–۹ ساعتده، کیچ ۸–۶ ساعتده قبول ایته.

یولدز کتبخانه‌سی

۱) (معلم اول) اصول مدیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای ترکیدر. بوالفبا ایله ۷ نچی یاشلك بالانی ایکی آی اچنده ترکیچه اوقورغه هم یازارغه اویره‌تمك ممکندر. اوقتو اصولینی اویره‌تمکه هیچ حاجت یوقدر. کتابنڭ اوزینی کوراندە نیچك تعلیم قیلنا چقینی هرکم آڭلارلقدر. قزان، کیرمان، حاجی طرخان، اوفا، اورینبور، قازاقستان، ترکستان، داغستان، سیبیریه، جونغاریه وقاشغار طرفلرنده جدیدی وقدیمی مکتبلرنڭ کوبسنده بوالفبا قبول ایدلمشدر. حاضرده (۱۵) نچی باسماسی نشر اولندی . . . . بهاسی (۸) تیندر.

بو کتابلر اوچون آرینبورغ، اوفا هم قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

فیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان ۋیستافکه سنده زور آلطون میدال آلدی.

مغازینلرمزده هر وقت آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:

چن کنیتیل هم یفه‌ك ایله چیگلب اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله پوش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیررگه زاکاز قبول ایتەمز.

صومینه ۲۵ تین زاداتکه ییبه‌رگان مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوبده هیچ توقفسز یبه‌ره‌مز.

سودامزنڭ باشلانووی ۱۸۶۸ سنه‌ده

تیلیفون نومری ۷۷۱.

عین الدین ثابتف

گلاونی اسکلادمز قزانده تیخۋینسکی اورامده اوز یورطمزده.

آتد یلینیه‌مز

پچه‌ن بازارنده مسجد آستنده

یارمینکه‌لرده:

مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوزکیبتمزده ۱۲ نچی و ۱۴ نچی نومرلرده. اربته‌گاستینی ره‌تده. بوگلمه، مینزه‌له، بری، اوفی، استرلی طاماق، بله‌بەی، سمبر، چاللی وغیرلرده.

آدریس: Казань, Главный Складъ Гайнутдину Сабитову.

قزانده بازار بهالری:

۲۶ نچی دیکه‌برده

یلقی یال، قویرق ایله	۷ صوم	۵۰ تین
قوری صفر پوطی	۱۵	—
چی صفر پوطی	۵	—
قوری باشماق پوطی	۱۴	—
چی باشماق پوطی	۴	۸۰
ویستکه یاباغه	۴	—
طای ۸ قداقلی قوری	—	—
طای ۲ قداقلی	—	—
آبویکه قوری پوطی	۲۴	—
چی آبویکه پوطی	۹	—
آلوی قوری پوطی	۱۶	—
آلوی چی پوطی	۵	—
صارق تکه‌سی	—	۶۰
ایری صارق روسکی	۱	۱۰
چیرکاسسکی صارق	۱	۳۰
[illegible]	۱	—
جال قوری پوطی	۱۰	—
قل قوری پوطی	۲۰ –	۲۲
یورصق	۱	۸۰
آق قویان	—	۱۸
روساك قویان	—	۴۰
جال قویان	—	۶
آق تیین	—	۲۶
[illegible]	۱	۸۰
[illegible] صولی	—	۴۵
امیرکانسکی صولی	—	۵۰
[illegible]	—	—
صارق ایتی پوطی	۳	۶۰
صفر ایتی پوطی	۲–۳	۸۰
بولکی قزل	۱۲	—
اص	۱	۸۰
باشقه لادنکه	۴	۵۰
مایچی تیریسی	—	۲۰
ات تیریسی ایری	—	۳۵
[illegible] طای		—
آق کرەن		۷۰
قاره کرەن	۱	۳۰
بوری	۵	—
صابان مایی پوطی	۶	۸۰
چی مای پوطی	۴	—
آرش اونی	—	۷۸
قازقاورسی پوطی	۰	—
قوی مایی پوطی	۸	۳۰
شیکر پوطی	۵	۶۰
آق مامق	۴۰	—
سیری مامق	۳۶	—
قازیونی ایری	۱۰	—
قاز یونی واق قاوریسز	۱۴	—
حمرقه‌مکی	۲۸ –	۳۰